

Iva Hlavač

BICIKL

Dječak pravi krugove u blatu, pada i kreće ponovno. Bicikl, sjajan i crven, sada je obložen smeđim mrljama. Netko više iz daljine no on ne čuje. Okružuje ga velika čistina, široka obala rijeke. Mokar je i znojan, a krugovi su nepravilni, vijugavi, duboki. Kada naposljetku čuje svoje ime okreće se, ali ne staje.

MARTIN

Bio je utorak i poslije škole smo se planirali biciklima spustiti do rijeke, kod napuštenog čamca. Tamo smo uvijek išli utorkom jer smo imali rupu između škole i nogometa. Bacali bi kamenčiće, lovili žabe i već nekoliko mjeseci gradili utvrdu od odbačenih, trulih dasaka koje smo tamo nalazili. Ali kada je završio zadnji sat a mi se spustili niz stepenice, izjurili iz škole i došli do hrpe bicikala poslaganih na hrđave stalke i naslonjenih na zid škole, Tominog bicikla nije bilo. Tražio ga je kružeći okolo, a kada ga nije uspio naći rekao je kako mu je bicikl nestao. Nije rekao ukraden, samo nestao. Neće moći sa mnom i Goranom do rijeke, mora pješke kući, nazvati će mamu. Nije bio ljut, samo nekako razočaran.

Idući dan Tomo nije došao u školu, a ja sam proširio priču kako mu je bicikl ukraden. Stvar je u tome da kada imaš informaciju koju drugi nemaju postaneš bitan, barem jedan dan. Svi se motaju oko tebe, a ti moraš biti *kul*, moraš se praviti nekako nezainteresiran kao da kriješ nešto, tako da ostalima budeš još zanimljiviji, čak i curama. Do kraja me dana, međutim, nitko više nije ništa ispitivao, skužili su da ne znam ništa, a onda je netko rekao kako zna nekoga 'ko zna tko je ukrao bicikl. Stvarale su se grupice u krugovima, izmjenjivali su se papirići pod nastavom, a tupa dosada školskih hodnika, lekcija i velike crne ploče razbijena je s jednim imenom - Krešo.

MAJKA

Bicikl je bio dar od njegovog oca. Tomislav je mjesecima govorio o njemu, a ja mu ga, sa svojom plaćom nisam mogla priuštiti. Naravno, on je znao da će ga dobiti od oca. Baš kao što je dobio svjetleći globus, visoke tenisice koje vrijede pola moje plaće, bezbroj igrica i hrpu slatkiša i grickalica koje se mogu nabaviti samo tamo, u Austriji, a koje bi onda moj sin

velikodušno dijelio prijateljima. Nije bila stvar u djeljejnju već pokazivanju nečega novog, što ga je odvajalo od svih. Tako se postaje popularan.

Naravno, ništa od toga nisam rekla ravnateljici dok sam sjedila preko puta nje. Miris njenog parfema i mog znoja miješali su se u oblak koji je lebdio iznad njenog stola na kojem se bili uredno složeni papiri, kompjuter i okvir za slike okrenut tako da nisam mogla vidjeti što ili tko je na njoj. Lijevo od nje stajao je novi bijeli ormar na kojem je bila postavljena teglica s umjetnim cvijetom - puzavcem, a desno se nalazio prozor koji je gledao na park. Lišće je već počelo žutjeti. mjestimično opalo s grana. Voljela bih biti tamo. No glas ravnateljice vratio me među bijele zidove i postao poslovan i odrješit. *To nije u našoj nadležnosti*, govorila je, a ja sam joj pokušala objasniti da ja nikoga ne krivim samo bih voljela znati imaju li kamere na školi ili je možda redar nešto vidio, samo da znamo odakle krenuti, no ona me prekinula govoreći *gospodo, mi to ne možemo* i ponovno - *gospodo to nije u našoj nadležnosti*. U tom *gospodo* bila je sadržana sva silina njezine moći koju je tobože skrivala ispod finog sakoa senf boje, isfenirane frizure i tamno crvenih noktiju, čuvana ispod drvenog stola i mekanih stolica na točkiće, čitavu je školu obujmila oko sebe kao da samo njezino postojanje čuva tu zgradu na svojim temeljima. Nisam ja imala ništa protiv svega toga, ništa osim onog - gospodo - to je iskakalo kao stupica postavljena u lažnoj ljubaznosti. Procijedim hvala jer to mi čuva još malo dostojanstva kojeg imam da ne izjurim i spotaknem se o vlastite noge, da ne potrčim i zalupim masivnim vratima škole. Nije bila stvar u školi, ni u biciklu pa čak ni u toj ženi, stvar je bila da njegov otac kupuje te skupe predmete koji se gomilaju u našoj kući stvarajući obris njegovog tijela kao da je prisutan, ali njega nema.

KREŠO

Godila mi je pažnja. To je izreka koju koristi moja baka kada se nađe netko 'ko će slušati o njenim bolestima i posjetima doktoru, njezinim lijekovima i silnim uputnicama i pregledima. Voli kada ju netko žali. Pažnja koju sam ja dobio u školi nije bila pozitivna ali uživao sam u pogledima dok sam prolazio hodnikom. Ne znam kako i od koga je došlo do toga da sam baš ja ukrao bicikl ali moje je ime bilo napisano na papirićima koji su svi dijelili među sobom. Moj je otac bio pozvan na razgovor, a kada sam došao kući dobio sam svoje. Inače kada dođem kući rijetko me tko i pogleda. Njega obično nema, dođe kasno s čašice koju često popije s prijateljima poslije posla, a baka obično sjedi u svojoj žutoj fotelji, blijedih cvjetova koji izgledaju kao zgužvani omoti bombona koje pažljivo i polako odmotava nakon svake popušene cigarete. Moj je otac bio crven u licu, to je bilo od svog tog pića, ali sada još i više, kao kolaž papir koji sam rezao pod likovnim, još davno, u drugom

razredu i od njega stvarao božićni lanac. Moj je uvijek bio obješen negdje u dnu učionice, tamo gdje se baš i ne vidi.

Otac kaže da ga sramotim i da se ne vraćam kući bez bicikla. Ipak mu je stalo, inače se ne bi ljutio. Moje noge drhte dok prolazim pored njega i izlazim van. Što bi još mogao učiniti - prebiti me? Možda, pa će im svima biti žao. Ali on ne čini ništa slično, završio je sa mnom, a što će biti kada se vratim bez bicikla?

Lutam gradom bez posebnog plana, ne znam kuda idem i što će biti poslije. Razmišljam o mogućnosti bijega no kamo bih otišao? Mislim o tome zašto su rekli da sam baš ja uzeo bicikl. Prije pet godina, u trećem razredu moj je prijatelj imao rijetku sličicu nogometaša koje su se tada skupljale. Bila je zlatna i tvrdog materijala od drugih. Ja sam ju baš jako htio a znao sam da ju nikada neću dobiti. Moj je otac govorio da nemamo novaca za takve gluposti. Pod odmorom sam ostao u razredu i uzeo sličicu iz njegove torbe. Nije primjetio taj dan u školi no sutradan me pitao jesam li ju vidio. Odmahivao sam glavom, a njegove oči su se napunile suzama. Od tada se više nije družio sa mnom mada nikada nije mogao dokazati da sam ja ukrao tu sličicu. Moguće da je on proširio glasinu o biciklu. Poslije toga je dobio još mnogo sličica, a ja sam mislio kako nije fer da netko ima sve a netko drugi ništa. Nisam mogao reći - možda bih, da je ista situacija, opet uzeo sličicu, ali bicikl nikada. Nisam mogao reći jer nisam imao kome.

PROFESORICA

Cijela ta priča otišla je predaleko. Ravnateljica se nije dala zamarati time, a mi smo morali istjerati na čistac stvari inače će kaos koji je postupno rastao u razredu eskalirati. Nekoliko je učenika reklo da su vidjeli Krešu kako uzima bicikl. Da, sigurni su, ne moram ih pitati pet puta.

Krešin otac sjedi u stolici, vonja na alkohol i cigarete. Nokti su mu crni na odebljalim prstima kojima nervozno lupka po stolu. Govorim kako stvari stoje, a on ustaje, velik, širokih ramena i velikog trbuha. Dobit će on svoje, govori, a ja ga pokušavam smiriti, no on mi zahvaljuje, kao da sam mu dala dobar razlog da se može ljutiti na sina.

Krešo je oduvijek bio loš u školi, nije donosio zadaće, nije se trudio, nikada se nije javljao na satu, a kada je na nešto znao odgovor svi su ostali iznenađeni. Pokušavala sam mu pomoći sitnicama, gledanjem kroz prste, ponekad davanjem užine pod odmorom jer često nije imao ništa za jesti, njegovi bi mu zaboravili spakirati, no njega je to još više ljutilo pa sam odustala. Baš kao i svi drugi.

TOMISLAV

Ujutro mama pravi pahuljice i tost. Nikada ne pojedem gotovo ništa, no uvijek me čeka tanjur, zdjelica, mlijeko i ona iza kuhinjskog pulta. Kao da će se preskakanjem doručka dogoditi nešto loše. Pričamo o nebitnim stvarima, ona je uvijek puna dosadnih pitanja. Nikada ne priča o ocu, nikada ne počinje prva. To jutro pitam hoće li doći na moj rođendan a ona se glupo okrene i kaže da ćemo vidjeti kao da joj nije nimalo stalo. Taj dan parkiram bicikl ispred škole. Zovem tatu i javlja mi se nakon trećeg puta. Neće moći doći na rođendan, nada se da razumijem.

Bicikl koji mi je poklonio crven je i brži od ostalih, u njemu je sadržana sva briga koju čuva za mene. Možda, ako ga netko ukrade, možda će doći, vratit će se.

Pod satom tjelesnog odlazim na wc. Redar je u to vrijeme u sobi za odmor s jednom od učiteljica, piju kavu iako mi pretpostavljamo da rade nešto drugo. Ali sad nemam vremena za to. Uzimam bicikl i bacam ga u obližnji grm, tamo ga nitko neće vidjeti. Poslije škole govorim kako mi je bicikl ukraden, a navečer, dok je mama na nekom druženju, odlazim kod škole i uzimam ga. Vani je mrak a ja ga čvrsto stišćem i zamišljam kako će on doći, kako će ga crveni bicikl vratiti. Skrivam ga u garažu, a ujutro ne idem u školu, kažem mami da sam bolestan. Ona kaže da će se bicikl pojaviti, sigurno hoće. Mama odlazi na posao, a ja zovem oca. Žao mu je zbog bicikla, kupit će mi drugi, isti takav, ali ne može doći, takav je posao. Govori da ću ja jednom doći u posjet njemu i još kaže kako mora ići, gužva mu je.

Bicikl je brz i začas stižem na obalu rijeke. Moje su noge lagane i čvrste, kružim njime po blatu. Noćas je kiša navlažila tlo toliko da su svuda velike bare. Najednom čujem svoje ime, vjetar ga nosi tamo amo, slova bježe, jedno završava u krošnji stabla a drugo duboko u rijeci. Kako se približava tako čujem sve jasnije. Prepoznajem ga po plavoj jakni, već izbljedjeloj, nosi ju od šestog razreda. Ne znam ga dobro, ide u b razred, ali sjetim se priča o njegovu ocu koji je uglavnom većinu vremena pijan i njegovoj baki za koju govore da je luda, što god to značilo. Majke nema, umrla je, ne znam kada. Sjetim se i priče koju mi je Marko ispričao, o zlatnoj sličici nogometaša.

Ne mogu se sjetiti njegova imena a on sve brže trči prema meni, pitam se što mu je na pameti. Maše rukama i govori nešto o biciklu, pljuvačka leti na sve strane, maše rukama, a ja silazim s bicikla i počinjem pričati. Riječi izlaze iz mene tako da ih ne mogu zaustaviti, a onda sve to prestaje i mi uzimamo bicikl, on s jedne strane, ja s druge, i počnemo ga gurati. Guramo ga sve brže a onda ga puštamo i gledamo kako nastavlja sam prema rijeci, pada uz

veliki pljusak, a mi stojimo na obali i gledamo kako tone, sve dok crvena boja ne nestane duboko u mutnu vodu.